

УДК 330.3

АНАЛІЗ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ

Автор – Дмитро Нерчевський¹, студ. гр. ЕП-20ст
Науковий керівник – доц. каф. фінансів, економіки та підприємництва
Оксана Герасимова²

¹20200765.nerchevskiy@365.pgasa.dp.ua, ²herasymova.oksana@pdaba.edu.ua

Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

В Україні продовжує зберігатися негативна тенденція збільшення кількості відходів, які не пройшли процедуру попередньої обробки перед відправленням на полігони. Проблема переробки відходів є актуальною, тому що, по-перше, направлена на економію обмежених природних ресурсів, а, по-друге, концентрується на зменшенні загальної кількості відходів, які в Україні здебільшого захоронюються на полігонах (в розвинутих країнах полігон – це останній спосіб поводження з відходами, коли інші способи переробки або утилізації вже вичерпані) або на несанкціонованих стихійних звалищах. Також погіршує ситуацію незацікавленість населення й виробників у скороченні обсягів продукування та сортуванні сміття, переробці сміття (відсутності ефективних стимулів займатися цим) та застарілість законодавства [1–3]. Переробці будівельних відходів в Україні може сприяти введення нової системи оподаткування на природні ресурси, наприклад, оподаткування на природний гравій в Данії, Швеції та Великобританії у 1995 р. сприяв ініціативам з переробки будівельних відходів [4].

Сучасною метою кожної країни повинно стати скорочення глобального використання ресурсів, на практиці це вимагатиме абсолютно нового мислення щодо:

- а) дизайну продукту;
- б) методів виробництва;
- в) управління матеріалами та відходами;
- г) використання відновлюваних джерел енергії [5].

Навіть в розвинутих європейських країнах із загальної сміттевої маси вилучають лише 50 % ресурсно-цінних складових, саме тому важливо дотримуватися комплексних принципів циркулярної економіки (табл.).

Данія є лідером Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD) щодо використання технологій, пов'язаних зі зменшенням кількості відходів, які вивозяться на полігони. Перманентне впровадження новітніх заходів щодо зменшення обсягів відходів – серйозне завдання для країни. Данія продовжує переглядати свою стратегію циклічної економіки,

щоб надавати новий імпульс альтернативним бізнес-моделям, які ставлять ефективність використання ресурсів, запобігання утворенню відходів та переробку в центрі виробництва та споживання. Кожного року аналізуються нові тенденції щодо використання матеріалів та утворення відходів, а також змінюється відповідна державна політика. Постійно оцінюється ефективність інструментів, що використовуються для заохочення запобігання збільшення обсягів відходів та їх переробки, а також визначаються недоліки в реалізації та можливості для переходу до економіки кругового циклу.

Таблиця

Основні принципи циркулярної економіки

Принцип	Характеристика
Повільні потоки	Використовуйте довше: при тривалому використанні продуктів витрачається менше сировини. Використовуйте міцні матеріали, які забезпечують довговічність та можливість ремонту виробів.
Вузькі потоки	Використовуйте менше: реалізуйте циркулярні стратегії проектування для зменшення використання матеріалів у виробництві продукту, отже, споживання матеріалу оптимізується. Економіка спільного використання – ще один приклад скорочення використання ресурсів
Потоки регенерації	Використовуйте регенеративні матеріали: нетоксичні (випомпе паливо) та токсичні матеріали замінюються біогазом або іншими регенеративними матеріалами, у такий спосіб підтримується природний цикл.
Потік циклу	Використовуйте повторно матеріали. Це включає повторне використання та поліпшення властивостей матеріалів, які використовуються в будівництві та інфраструктурі, а також розумні технології.

Данія систематично узгоджує критерії збору та сортування муніципальних відходів, підіймає питання об'єднання ринків побутових та промислових відходів для створення ефекту масштабу, а також заохочує інвестиції в інновації та великомасштабні переробні підприємства.

Досвід Данії щодо сприяння розробці циркулярних продуктів, запровадження екологічної модуляції збирання відходів у системах

розширеної відповідальності виробника, які засновані на переробці, ремонтпридатності та повторному використанні матеріалів, може знадобитися й нашій країні [6].

Як бачимо, розвинуті європейські країни продовжують:

а) підтримувати свої компанії у створенні програм рециклінгу та циркулярних бізнес-моделей, наприклад, із замкнутими циклами для виготовлення виробів та матеріалів;

б) пропагувати укладання добровільних угод між бізнесом та урядами щодо циркулярної економіки;

в) заохочувати добровільні ініціативи та пілотні проекти, спрямовані на скорочення тих видів переробки, які випускають готовий матеріал більш низької якості та функціональності, ніж вхідний матеріал.

Все це сприяє екологізації сучасного бізнесу.

Список використаних джерел

1. Тевкун Т. Директива № 2008/98/ЄС про відходи (рамкова директива про відходи) [Електронний ресурс]. URL: <http://epl.org.ua/wp-content/uploads/2019/09/Ramkova-dyrektyva-presreliz.pdf>. (дата звернення: 20.02.2023).

3. Слуцький Б. Гроші в обмін на реформи : як ЄС допоможе відбудувати Україну. *Unian*. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.unian.ua/economics/finance/groshi-v-obmin-na-reformi-yak-yes-dopomozhe-vidbuduvati-ukrajinu-novini-ukrajina-11840262.html> (дата звернення: 20.02.2023).

3. Затверджено національну стратегію управління відходами в Україні [Електронний ресурс]. URL: <https://dlf.ua/ua/zatverdzheno-natsionalnu-strategiyu-upravlinnya-vidhodami-v-ukrayini-do-2030-roku-2/> (дата звернення: 20.02.2023).

4. Лялюк О. Г., Ратушняк О. Г., Лялюк А. О. Екологічний менеджмент відходів будівельного виробництва. *Сучасні технології, матеріали і конструкції в будівництві*. 2017. № 1. С. 94–100.

5. Морковська Н. Г., Ахмед Абделрахем. Переробка будівельних відходів, що утворюються в Україні. *Комунальне господарство міст. Серія: Технічні науки та архітектура*. 2019. № 1. С. 210–214.

6. Лялюк О. Г., Ратушняк О. Г. Оцінка екологічного життєвого циклу будівельної продукції. *Сучасні технології, матеріали і конструкції в будівництві*. 2014. № 1. С. 136–140.